

Stanoviská dotknutých orgánov

Okresný úrad Trenčín, odbor krízového riadenia, list zo dňa 31. 01. 2023

Zasiela stanovisko s konštatovaním, že k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti nemá žiadne pripomienky.

Slovenská inšpekcia životného prostredia, IŽP Žilina, odbor integrovaného povoľovania a kontroly, list zo dňa 31.01.2023

Stanovisko inšpekcie k predloženému oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti:

Jestvujúca, ako aj zmodernizovaná technológia, v zmysle zákona č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o IPKZ“) spadá do kategórie priemyselných činností uvedených v prílohe č.1 zákona o IPKZ pod bodom: 6. Ostatné činnosti

6.4.b) Úprava a spracovanie nasledujúcich surovín, a to bez ohľadu na to, či boli alebo neboli spracované okrem prípadov, keď ide výlučne o balenia týchto surovín, ktoré sú zamerané na výrobu potravín alebo krmív z:

bod 2. iba zo surovín rastlinného pôvodu s výrobnou kapacitou hotových výrobkov väčšou ako 300 t za deň alebo 600 t za deň, ak prevádzka nie je v činnosti viac ako 90 po sebe nasledujúcich dní v roku. Ostatné priamo s tým spojené činnosti, ktoré majú technickú nadväznosť na činnosti vykonávané v tom istom mieste, ktoré môžu mať vplyv na znečisťovanie životného prostredia.

Inšpekcia je v konaní o posúdení vplyvov navrhovanej zmeny činnosti na životné prostredie dotknutým orgánom štátnej správy.

S realizáciou zmeny navrhovanej činnosti súhlasíme za splnenia nasledujúcich podmienok:

1. Činnosť „Zabezpečenie záložného paliva pre výrobu pary v TEC Považský cukor a.s.“ podlieha integrovanému povoľovaniu podľa § 2 písm. d) bod 1 zákona o IPKZ.
2. Navrhovateľ resp. stavebník po úspešnom skončení posudzovania vplyvov na ŽP a prípadnom územnom konaní predloží inšpekcii žiadosť o vydanie integrovaného povolenia pre prevádzku, ktorého súčasťou bude stavebné povolenie na stavbu „Zabezpečenie záložného paliva pre výrobu pary v TEC Považský cukor a.s.“.
3. Stavebník predloží projektovú dokumentáciu pre vydanie stavebného povolenia v štádiu jej spracovania, ešte pred podaním žiadosti o vydanie stavebného povolenia, na vyjadrenie inšpekcie.
4. Pri vypracovaní PD dodržať všetky požiadavky Vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ) 2019/2031 z 12. novembra 2019, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (BAT) v potravinárskom, nápojárskom a mliekarenskom odvetví uvedeného dokumentu.
5. Po vykonanej zmene zdroja TEC Považský cukor (resp. doplnení palivovej základne o LVO pre parné kotly K1, K4 a K3) musí byť preukázané dodržanie emisných limitov v zmysle vyhlášky č. 410/2012 Z.z.
6. K uvedeniu predmetnej činnosti do prevádzky vypracovať havarijný plán v súlade s Vyhláškou č. 200/2018 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd a predložiť ho inšpekcii, odboru ochrany vôd na schválenie.

Okresný úrad Trenčín, odbor starostlivosti o životné prostredie, štátna správa odpadového hospodárstva, list zo dňa 01. 02. 2023

OU Trenčín nemá k predloženým dokumentom pripomienky. Zmenu navrhovanej činnosti nepožaduje posudzovať podľa ustanovení zákona č. 24/2006 o posudzovaní vplyvu na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Z hľadiska odpadového hospodárstva požaduje pri prevádzkovaní činnosti dodržiavať všetky platné predpisy odpadového hospodárstva. Vznikajúce odpady je potrebné odovzdávať len oprávnenej osobe na zhodnotenie, resp. zneškodnenie a uložiť na mieste, ktoré je na to určené v zmysle zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Realizáciou navrhovanej zmeny budú na prevádzke vznikať odpady zaradené do kategórie „O“ (ostatné odpady) - odpady, ktoré nie sú nebezpečné a odpady kategórie „N“ – nebezpečné druhy odpadov, o celkovom množstve cca 102,30 ton.

Okresný úrad Trenčín, odbor starostlivosti o životné prostredie, štátna správa ochrany prírody a krajiny, list zo dňa 06. 02. 2023

Navrhovaná činnosť sa plánuje realizovať v obci Trenčianska Teplá, k. ú. Trenčianska Teplá, p.č. KNC 1537/58, 1537/13, 1537/12, 1537/10, 1517, 1537/26, v zastavanom území obce. Parcely sú evidované ako zastavané plochy a nádvoria.

Účelom zmeny navrhovanej činnosti je zabezpečenie záložného paliva pre výrobu pary v TEC Považský cukor a.s. Záložným palivom bude ľahký vykurovací olej, ktorý sa bude využívať iba v prípade nedostatku zemného plynu na zabezpečenie spracovania cukrovej repy.

Projekt rieši najmä rekonštrukciu miesta pre stáčanie, skladovanie a čerpanie oleja. Budú rekonštruované objekty, ktoré pôvodne tvorili mazutové hospodárstvo. Konštrukcia kotlov a komínov zostane nezmenená, horáky na kotloch zostanú pôvodné od firmy Saacke, ktoré sa používali na spaľovanie mazutu. Pri nich sa len čiastočne upravia trysky pre spaľovanie a doplní sa riadenie a regulácia pre spaľovanie oleja.

Územie na ktorom sa plánuje zámer realizovať, leží v prvom stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Posudzovaná lokalita a ani bližšie okolie sa nenachádza v žiadnom chránenom území ani jeho ochrannom pásme.

V okolí lokality sa nenachádzajú žiadne chránené územia sústavy Natura 2000. V záujmovom území nie je dokumentovaný výskyt chránených druhov rastlín ani živočíchov. V posudzovanom území sa nenachádza žiadny chránený strom.

Orgán ochrany prírody má k predloženému zámeru nasledovnú pripomienku:

V časti zámeru 6.6. Biotické pomery sa uvádza znenie Vyhlášky č. 24/2003 Z. z. ktorou sa vykonáva zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Správne číslo vyhlášky, ktorá je súčasnosti v platnosti je Vyhláška č. 170/2021 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Uvedenú zmenu navrhovanej činnosti nepožadujeme posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Okresný úrad Trenčín, odbor starostlivosti o životné prostredie, štátna správa ochrany ovzdušia, list zo dňa 08. 02. 2023

Predmetom navrhovanej zmeny je zabezpečenie záložného paliva pre výrobu pary v TEC Považský cukor a.s.. Navrhovateľ vychádzal zo súčasnej situácie, s neistými dodávkami zemného plynu a zabezpečenie spracovania cukrovej repy, ktorá je sezónny produkt. Navrhovateľ rozhodol zaviesť resp. vrátiť sa k vykurovaciemu oleju ako palivu pre kotly K1 a K4. O použití LVO uvažuje aj v prípade kotla K3 počas vykurovacej sezóny v prípade nedostatočného zásobovania zemným plynom. Palivo, ľahký vykurovací olej, by bolo používané po skúšobnej prevádzke len vo výnimočných situáciách t.j. pri nedostatku zemného

plynu na zabezpečenie spracovania cukrovej repy. V kotloch sa bude spaľovať vždy len jedno palivo, tzn. buď ZPN alebo LVO.

Konštrukcia kotlov a komínov zostane nezmenená, horáky na kotloch zostanú pôvodné od firmy Saacke, ktoré sa používali na spaľovanie mazutu. Pri nich sa len čiastočne upravujú trysky pre spaľovanie a doplní sa riadenie a regulácia pre spaľovanie LVO.

Predpokladaná denná spotreba LVO v kotloch K1 a K4 bude spolu cca 80 ton počas repnej kampane a cca 50 ton počas ťažkoštiavnej kampane. Predpoklad ročnej spotreby je na úrovni (80 t x 125 dní + 50 t x 75 dní), tzn. cca 13750 ton LVO.

Z hľadiska ochrany ovzdušia bolo na predmetnú zmenu vypracované Imisno – prenosové posúdenie z novembra 2022 oprávneným posudzovateľom RNDr. Jurajom Brozmanom, ktorého cieľom bolo:

- odhadnúť množstvá emisií znečisťujúcich látok pri spaľovaní LVO,
- zhodnotiť dostatočnosť výšky komínov kotlov K1 a K4 po zmene paliva aby bol zabezpečený dostatočný rozptyl emisií v oblasti a tým bola zabezpečená ochrana zdravia ľudí a ochrana životného prostredia,
- zhodnotiť vplyv zdroja TEC Považský cukor na kvalitu ovzdušia pri spaľovaní LVO počas kampaní.

Z jeho záveru vyplýva, že po prechode na LVO najvyššie príspevky maximálnych krátkodobých látok a priemerných koncentrácií hodnotených ZL od zdrojov TEC Považský cukor v prípade prechodu na palivo LVO sú vo všetkých posudzovaných stavoch v referenčných bodoch aj v celej výpočtovej oblasti hlboko pod limitnými hodnotami, tzn. neprekročia 0,5 násobok limitnej hodnoty stanovenej vyhláškou MŽP SR č. 244/2016 Z.z. o kvalite ovzdušia, ktorá je podmienkou pre prevádzku nových zdrojov znečisťovania ovzdušia. Modelové výpočty preukázali, že výška jestvujúcich komínov TEC postačuje aj v prípade prechodu na palivo LVO (teda aj komína V3 od kotla K4), a tým spĺňa aj požiadavku bodu 1 prílohy č. 9 k vyhláške MŽP SR č. 410/2012 Z.z. Predmet posudzovania, jestvujúca TEC spoločnosti Považský cukor a.s., po navrhovanej zmene, resp. doplnení palivovej základne o LVO pre parné kotly K1, K4 a K3 pri oboch uvažovaných alternatívnych emisných limitoch pre K1 spĺňa požiadavky a podmienky na zabezpečenie dostatočného rozptylu emisií.

Z hľadiska ochrany ovzdušia Okresný úrad Trenčín, odbor starostlivosti o životné prostredie Trenčín má nasledovné podmienky:

- záložné palivo použiť len vo výnimočných situáciách t.j. pri nedostatku zemného plynu na zabezpečenie spracovania cukrovej repy,
- po vykonaní zmeny predložiť správu z merania, v ktorej bude preukázané dodržanie emisných limitov v zmysle vyhlášky č. 410/2012 Z.z. v platnom znení.

Predmetnú zmenu navrhovanej činnosti „Zabezpečenie záložného paliva pre výrobu pary v TEC Považský cukor a.s.“ nepožadujeme posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne, list zo dňa 15. 02. 2023

Účelom zmeny navrhovanej činnosti je zabezpečenie záložného paliva (ľahkého vykurovacieho oleja) pre výrobu pary potrebnej pre spracovania cukrovej repy v TEC Považský cukor a.s. v prípade nedostatku zemného plynu v súvislosti s neistými dodávkami. Projekt rieši najmä rekonštrukciu miesta pre stáčanie, skladovanie a čerpanie oleja.

Skladovanie oleja bude v existujúcej nádrži o objeme 6 250 m³ kde bol pôvodne skladovaný mazut. Menšími rekonštrukciami sa kapacita skladovacej nádrže zmenší na 2000 m³ (1 840 t) oleja. Doprava oleja bude pomocou čerpadla do prevádzkovej dvojplášťovej nádrže o objeme 100 m³, ktorá bude umiestnená v blízkosti budovy kotolne.

Uvedené oznámenie o zmene predmetnej navrhovanej činnosti nie je potrebné posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ministerstvo životného prostredia SR, odbor ochrany ovzdušia, list zo dňa 13. 02. 2023

Projekt rieši najmä rekonštrukciu miesta pre stáčanie, skladovanie a čerpanie oleja. Budú rekonštruované objekty, ktoré pôvodne tvorili mazutové hospodárstvo. Konštrukcia kotlov a komínov zostane nezmenená, horáky na kotloch zostanú pôvodné od firmy Saacke, ktoré sa používali na spaľovanie mazutu. Pri nich sa len čiastočne upravia trysky pre spaľovanie a doplní sa riadenie a regulácia pre spaľovanie oleja.

Predpokladaná denná spotreba LVO v kotloch K1 a K4 bude spolu cca 80 ton počas repnej kampane a cca 50 ton počas ťažkoštiavej kampane. Predpoklad ročnej spotreby je na úrovni (80 t x 125 dní + 50 t x 75 dní), tzn. cca 13750 ton LVO.

Navrhovanou zmenou paliva dôjde k miernemu zvýšeniu celkových ročných emisií základných znečisťujúcich látok, pričom vplyv na kvalitu ovzdušia bude zanedbateľný.

Záver:

1. Navrhovaná činnosť musí v súlade s ustanovením § 14 ods. 1 zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší zodpovedať najlepšej dostupnej technike a všetky zariadenia stacionárnych zdrojov musia spĺňať ustanovené požiadavky na rozptyl emisií znečisťujúcich látok. Vzhľadom na údaje uvedené v imisno-prenosovom posúdení na str. 7 v tab. 7 a v tab. 8 a údaje uvedené v oznámení o zmene činnosti na str. 8 (dolu) v súvislosti s uvádzanými výškami komínov, žiadame preveriť skutočný stav a vyhodnotiť splnenie požiadavky na zabezpečenie dostatočného rozptylu.
2. Na uvedení prevádzku sa vzťahujú požiadavky na najlepšiu dostupnú techniku ustanovené vo Vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2019/2031, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (BAT) v potravinárskom, nápojárskom a mliekarenskom odvetví (ďalej len „závery o BAT“).
3. Navrhovaná činnosť musí rešpektovať ustanovenia uvedené vo vyhláške MŽP SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší. Predmetné kotle sú väčšími strednými spaľovacími zariadeniami.
4. Realizácia navrhovanej činnosti nie je spojená so vznikom nových druhov emisií znečisťujúcich látok vypúšťaných do ovzdušia a ani so vznikom nového zdroja znečisťovania ovzdušia.
5. Vzhľadom na to, že realizáciou navrhovanej zmeny sa nezmení kapacita zariadení resp. tepelný menovitý príkon a skutočnosti v uvedené v predchádzajúcom bode, z hľadiska ochrany ovzdušia predloženú zmenu navrhovanej činnosti nie je potrebné posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov za podmienky, že budú splnené požiadavky uvedené v bodoch č. 1 až č. 3 tohto stanoviska.

Okresný úrad Trenčín, odbor starostlivosti o životné prostredie, štátna vodná správa, list zo dňa 21. 02. 2023

Okresný úrad Trenčín, odbor starostlivosti o životné prostredie – oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia, orgán štátnej vodnej správy, súhlasí s navrhovaným zámerom „Zabezpečenie záložného paliva pre výrobu pary v TEC Považský cukor a. s.“ za splnenia nasledovných podmienok:

1. Pri zaobchádzaní so škodlivými látkami počas výstavby a užívania stavby bude stavebník rešpektovať ustanovenia § 39 vodného zákona a vyhlášky číslo 200/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní s nebezpečnými látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd.

2. Podľa § 39 ods. 4 písm. a) vodného zákona zostaviť plán preventívnych opatrení na zamedzenie vzniku neovládateľného úniku znečisťujúcich látok do životného prostredia a na postup v prípade ich úniku (havarijný plán), predložiť ho orgánu štátnej vodnej správy na schválenie a oboznámiť s ním zamestnancov.

3. V zmysle § 39 ods. 4 písm. b) vodného zákona vybaviť pracoviská špeciálnymi prístrojmi a prostriedkami, potrebnými na zneškodnenie úniku znečisťujúcich látok do vôd a prostredia súvisiaceho s vodou.

Okresný úrad Trenčín, odbor starostlivosti o životné prostredie – oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia, orgán štátnej vodnej správy, nepožaduje uvedenú navrhovanú činnosť „Zabezpečenie záložného paliva pre výrobu pary v TEC Považský cukor a. s.“ posudzovať v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Stanovisko dotknutej obce

Obec Trenčianska Teplá, list zo dňa 02. 02. 2023

Obec Trenčianska Teplá v súlade s § 29 ods. 9 zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vzala na vedomie bez pripomienok doručené oznámenie o zmene navrhovanej činnosti – Zabezpečenie záložného paliva pre výrobu pary v TEC Považský cukor, a.s.

Informácia o oznámení o zmene bola vyvesená dňa 25. 01. 2023 na úradnú tabuľu a webové sídlo obce Trenčianska Teplá.

Stanovisko dotknutej verejnosti

Združenie domových samospráv Bratislava, list zo dňa 25. 01. 2023

VYJADRENIE V PROCESE EIA K ZÁMERU „ZABEZPEČENIE ZÁLOŽNÉHO PALIVA PRE VÝROBU PARY V TEC POVAŽSKÝ CUKOR A.S.“

Združeniu domových samospráv vyplýva v zmysle §24 ods.2 zákona EIA č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie postavenie dotknutej verejnosti pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie a postavenie účastníka následných povolovacích konaní. Predkladáme Stanovy Združenia domových samospráv: <https://online.fliphtml5.com/txsmk/xtdt/>, výpis z registra občianskych združení MV SR: <https://ives.minv.sk/rmno/detail?id=7hBEUOI3nhVqv7v56IrqvrxmDXCpt3nJ9NDcV62g3KF8WvfhvcBt0qZVTPjMKk19>

a potvrdenie o pridelení IČO: <https://online.fliphtml5.com/txsmk/ahnt/>.

Pre elektronickú komunikáciu používajte mail: eia@samospavydomov.org

Pre písomný styk použite elektronickú schránku Združenia domových samospráv na ÚPVS slovensko.sk.

Podľa prieskumu Denníka N (<https://e.dennikn.sk/2911528/>) verejnosť veľmi silno podporuje ekologické a klimatické ciele, ale veľmi nerozumie odbornej stránke a spôsobom, akými si ich môže realizovať. Žiadame teda úrad aby zabezpečil práva verejnosti v súlade s Aarhuským dohovorom (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/43/20060204>), Smernicou o EIA (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/LSU/?uri=celex:32011L0092>) a zákonom o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č.24/2006 Z.z. (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html>) a v zmysle §3 ods.2 správneho poriadku verejnosť poučil o tom, akým spôsobom si má v konaní uplatňovať svoje práva a povinnosti efektívnym

spôsobom; v odôvodnení rozhodnutia žiadame uviesť, ako tieto práva verejnosti v konaní úrad realizoval. Pripomienky k zámeru A. Nezdá sa nám v čase energetickej krízy spojenej s klimatickou krízou je návrat k mazutovému hospodárstvu správnym riešením v súlade s právnymi predpismi EÚ. Je to možno jednoduché riešenie, ale určite nie správne a ekologické riešenie.

B. Zaujímá nás vyhodnotenie vplyvov na vody podľa Smernice o vodách, nakoľko za istých okolností môže mať zámer výrazne negatívny vplyv na povrchové a podpovrchové útvary vody.

Akútne a chronické environmentálne problémy, ktorým čelíme:

1) Príčiny dnešného zlého stavu hospodárstva treba hľadať v ekonomických reformách prvej Dzurindovej vlády. Nemožno im uprieť, že tieto reformy (spojené aj s rozpredávaním štátneho majetku, tzv. slovenského rodinného striebra) priniesli krátkodobé úspechy. Zo strednodobého a dlhodobého hľadiska však naša ekonomika patrí medzi najzraniteľnejšie v Európe a zároveň za najmenej pripravené čeliť výzvam spojeným so zvyšovaním automatizácie a postupným nahrádzaním ľudskej práce výkonnými robotmi (napr. Slovensko je výrobná linka automobilov, ale zásadnejší výskum automobilky realizujú v iných štátoch). Podľa viacerých názorov [tu],[tu] , Slovensku hrozí tzv. pasca stredných príjmov:

Na druhej strane Slovensko čelí najbližšie desiatky rokov neuveriteľne obrovskej ekonomickej výzve. Ide o výzvu, ako nepadnúť do pasce stredopríjmových krajín. Zdrojom slovenského rastu za posledných dvadsať rokov bol práve obchod a vývoz. Slovensko neprodukuje veľmi inovatívnu pridanú hodnotu. Ako budeme ekonomicky rásť – a už sa to deje –, konkurenčné výhody začnú klesať. Ak nebudú nízke mzdové náklady, už nebudeme dostatočne konkurencieschopní. Ide o najväčšiu zmenu, ktorá nastane v slovenskej ekonomike v najbližšom desaťročí a ktorá bude mať dôsledky na politickú mapu krajiny, no žiaden politik o nej nehovorí. Ide o to, ako zmeniť

ekonomický model Slovenska a prejsť od nízkonákladovej priemyselnej výroby a zahraničného vývozu na udržateľnejšiu formu rastu, ktorá generuje vyššiu pridanú hodnotu a inovácie. Ide o to, ako urobiť zo Slovenska krajinu, ktorá ľuďom poskytne nielen akúkoľvek novú prácu, ale kvalitnú prácu a príležitosti, pre ktoré slovenský talent nebude musieť utekať do zahraničia. Je mi ľúto, že o tejto kľúčovej otázke slovenskej budúcnosti sa v slovenskej politike veľmi nediskutuje. Je nepochybné, že ekonomika a hospodárstvo založené na týchto reformách sa vnútorne vyčerpalo a melie z posledného. Slovenská spoločnosť čelí rovnakým problémom, akým čelilo v poslednej dekáde svojej existencie socialistické Československo; dokonca je veľmi podobná aj symptomatika. Pre porovnanie odkazujeme na príhovor Miloša Jakeša v Červenom Hrádku (<https://www.youtube.com/watch?v=cKoQQo8gdPM&t=1257s>), ktorý podľa wikipédie

(https://sk.wikipedia.org/wiki/Prejav_Milo%C5%A1a_Jake%C5%A1a_na_%C4%8Cerveno_m_hr%C3%A1dku)

je „sondou do zmýšľania vedúcich predstaviteľov komunistického režimu niekoľko mesiacov pred jeho zánikom. Ortodoxný stúpenec normalizácie Miloš Jakeš v ňom dôrazne apeloval na nutnosť odštartovať zásadné ekonomické a spoločenské reformy. Pomerne presne identifikoval základné a pre režim osudové problémy, ktoré však už nemohli byť riešené v intenciách direktívno-centralistického modelu socializmu.“

Porovnajme štruktúru príhovoru: a. útok na ekologických aktivistov b. útok na občiansku spoločnosť c. útok na politickú opozíciu d. konštatovanie potreby perestrojky e. nemohúcnosť z prinášania riešení na vážne spoločenské a hospodárske problémy ZDS v rámci Európskej zelenej dohody (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk) je potrebné nastaviť transformáciu hospodárstva na ekologickom princípe; žiadame navrhovateľa vysvetliť, jeho príspevok k budovaniu ekologického a inovatívneho hospodárstva založeného na znalostiach a občianskej participácii.

2) ZDS tvrdí (podobne ako Európska komisia) že ekonomika nemusí byť v rozpore s ekológiou ale majú sa vzájomne dopĺňať; ako sme opakovane uviedli, toto je dokonca ústavným princípom, ktorý sa doteraz nedarí plne naplňať. Predseda ZDS je autorom interpretácie rozvinutia produkčnej funkcie $Y(X)=f(C)+f(L)+f(A)$; t.j. produkcia sa rovná kombinácii funkcií výrobných faktorov kapitálu, práce a pôdy. Nazdávame sa, že tak ako kapitál je nositeľom trhovej ekonomiky, práca je nositeľom sociálneho rozmeru, tak pôda je nositeľkou environmentálneho rozmeru. ZDS tak presadzuje myšlienku zelenej transformácie hospodárstva tak, aby bola konkurencieschopnou modernou ekonomikou s tým, že túto transformáciu vidíme prostriedkami ekologického zlepšovania nielen samotného prostredia, ale aj ekologizácie samotnej výroby. Iným slovom, konkurenčnú výhodu môže získať ten, ktorý vhodne investuje do životného prostredia, čo sa mu súčasne vráti na produktivite a teda v konečnom dôsledku na hospodárskom výsledku. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj to, že takto sa súčasne generuje aj sociálny a trhový rast. Slovensko tak môže získať náskok práve v rozhodujúcej kategórii nadchádzajúceho obdobia a to je dôraz na životné prostredie. Inšpiráciou nám môže byť historický rudný banský priemysel v Kremnicku, Štiavnicku, na Spiši a Gemeri, ktorý sa nespoliehal na fosílnu energiu ale na udržateľné formy energie (zväčša tajchy a iné formy vodnej energie). Žiadame navrhovateľa, aby navrhol opatrenia, ktorými prispeje k zelenej transformácii hospodárstva aj celej spoločnosti založenej na inováciách a Európskej zelenej dohode (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk); žiadame úrad, aby takéto opatrenia určil ako záväzné podmienky rozhodnutia.

3) Európska komisia pripravuje balíček energetických reforiem popularizovaných pod názvom „Fit for 55“

(<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/fit-for-55/>), čím sa naznačuje ambícia EÚ stať sa uhlíkovo neutrálnym kontinentom. Žiadame navrhovateľa, aby uviedol opatrenia, ktorými navrhuje prispieť k tejto snahe v rámci svojho zámeru. Bližšie vysvetlenie nájdete v odbornom článku (<https://euobserver.com/climate/152419>).

4) Energetická efektívnosť, je komplexná téma, ktorá má na jednej strane zabezpečiť znižovanie uhlíkovej stopy budov a na strane druhej pomôcť vlastníkom a prevádzkovateľom budov znižovať náklady na pich prevádzku. Približne tri štvrtiny budov v Európe nie sú energeticky efektívne. Budovy v EÚ spotrebujú asi 40 percent energie a vyprodukujú 36 percent emisií skleníkových plynov. Zvýšenie ich energetickej efektívnosti by prinieslo úspory aj pomohlo zabrzdiť klimatické zmeny. Roku 2030 by mali všetky novopostavené budovy produkovať nulové emisie; pričom do tejto kategórie spadajú aj rekonštrukcie budov. Pri rekonštrukciách je dôraz na kvalitu a hĺbkové systémové rekonštrukcie.

Obnova budov je jedným z pilierov slovenského Plánu obnovy a odolnosti, ktorý ma zabezpečiť zotavenie slovenskej ekonomiky z pandémie COVID-19 a zároveň ho nasmerovať k uhlíkovej neutralite. Preukázanie splnenia tejto požiadavky je teda vo verejnom záujme ako aj v záujme zabezpečenia konkurencieschopnosti Slovenska a jeho hospodárstva prostredníctvom znižovania prevádzkových nákladov spojených s budovami.

Viac informácií ako aj informácie o pripravovanej energetickej smernici: <https://euractiv.sk/section/klima/news/nova-smernica-urci-povinne-energeticke-standardy-aj-pre-existujuce-budovy/>. V dôsledku požiadavky na udržateľnosť klimatickej infraštruktúry je pri financovaní z európskych zdrojov potrebné už dnes preukázať splnenie budúcich požiadavok, aj keď dnes ešte nie je legislatívne podchytené.

5) Glasgowská konferencia a odborný panel konštatoval, že dynamika klimatickej krízy sa od Parížskej konferencie ešte zhoršila (zrejme hystériou navyšovania zaťaženia životného prostredia, kým to ešte nie je zakázané). Preto je nevyhnutné okamžite prijať účinné opatrenia na zabezpečenie dosiahnutia cieľov COP26 (<https://e.dennikn.sk/2608713/>); žiadame uviesť a vyhodnotiť účinnosť prijatých opatrení na dosiahnutie týchto cieľov. Na Slovensku to

znamená, že Slovenská klíma sa zmení ešte viac ako doteraz, nadobudne značne stredomorský charakter podobný dnešnému Chorvátsku (<https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/599783-klimatolog-fasko-v-ide-o-pravdu-slovensko-bude-mat-pocasie-ako-vnutrozemie-chorvatska-a-bulharska/>).

Dopady na Slovensko sú obzvlášť závažné a intenzívne: ☐ <https://dennikn.sk/2942363/klimatolog-o-letach-na-slovensku-kedysi-bolo-v-dudinciach-pat-tropických-dni-dnes-ich-je-50-grafy/>

☐ <https://dennikn.sk/2940513/klimatolog-fasko-o-klimatickej-zmene-nevidim-to-dobre-taketo-sucho-na-slovensku-este-nebolo/> ☐ <https://dennikn.sk/2934366/pocity-viny-hnevu-ci-strach-z-buducnosti-preco-narasta-klimaticka-uzkost-a-ako-pomoc-t-ludom-ktori-nou-trpia/>

Klimatická zmena je podľa IPCC horšia, než sme čakali. Šance na zastavenie otepľovania pod 1,5 stupňa Celzia sú veľmi malé. Môžeme ešte zabrániť úplnej katastrofe, ale mali by sme sa pripraviť na extrémne počasie, suchá a zaplavenie pobrežných oblastí. Následky klimatickej krízy pocíti každé miesto na planéte, píše sa vo februárovej správe Medzinárodného panela pre zmenu klímy (IPCC). Jej obsah podrobnejšie uvádza článok v Denníku N.

Podľa vedcov sa väčšina krajín pripravuje na oteplenie o 1,5 až dva stupne. Bude však vyššie, a opatrenia teda nebudú stačiť. Prioritou je stále zníženie emisií skleníkových plynov, no IPCC zdôrazňuje aj potrebu adaptačných opatrení. Inak povedané, musíme sa pripraviť na život s väčším množstvom prírodných katastrof.

V Európe identifikuje správa štyri riziká: vlny tepla, záplavy, suchá, nedostatok vody. Veľmi bude postihnutý juh Európy. Pri oteplení o dva stupne bude nedostatkom vody trpieť viac ako tretina obyvateľov, pri trojstupňovom náraste teplôt dvakrát viac.

S otepľovaním sú spojené ďalšie riziká: strata prirodzených habitatov a obmedzenie fungovania ekosystému, vyššia úmrtnosť, neúroda, strata úrodnej pôdy.

Chránená nie je ani severná Európa – tú môžu ohroziť záplavy či silné búrky. Suchá a neúroda alebo, naopak, záplavy a silné búrky zasiahnu aj Slovensko.

Najbezprostrednejšie zasiahnutým sektorom bude poľnohospodárstvo. Nedostatok potravín pocítia milióny ľudí. Ohrozené sú najmä najchudobnejšie regióny, no dôsledky pocíti aj Európa, najmä južná. Obmedzená produkcia potravín zdvihne ich ceny.

Poľnohospodári by sa mali zamerať na zadržiavanie vody v krajine a preorientovať sa na ekologické postupy, ktoré nie sú také závislé od závlahy a zvládajú výkyvy počasia.

Mestá sa musia pripraviť na zvládnutie horúčav: napríklad výsadbou verejnej zelene či lepším hospodárením s dažďovou vodou. Vlny horúčav pomáhajú prekonať aj opatrenia ako zelené strechy.

Budeme musieť viac investovať do systémov na monitorovanie a vyhodnocovanie rizík, ako sú záplavy, víchrice, či do odstraňovania ich následkov.

Možné riešenia na nastolené environmentálne problémy

Žiadame úrad, aby ako podmienky rozhodnutia uložil aj podmienku realizácie prvkov modrozelenej infraštruktúry ako súčasti obnovy celého areálu v zmysle zásad obnovy prirodzenej biodiverzity (dažďové záhrady, zelené alebo biosolárne strechy, zelené fasády, retenčné alebo poloretenčné parkoviská, zelené rigoly, izolačná zelená stena a podobne); treba sa však riadiť zásadami správnej aplikačnej praxe (https://www.pocitamesvodou.cz/wp-content/uploads/2022/04/prezentace_jirivitek.pdf):

☐ Zakladanie mestských parkov a výsadba stromov; treba sa však riadiť zásadami správnej aplikačnej praxe (https://www.pocitamesvodou.cz/wp-content/uploads/2022/04/prezentace_davidhora.pdf)

□ Rašeliniská <https://dennikn.sk/2932824/na-orave-sa-zachovalo-vzacne-raselinisko-vaccinu-takych-sme-znicili-teraz-mohli-zadrziavat-vodu-v-krajine-reportaz/>

□ Dažďové záhrady Dažďové záhrady zadržiavajú vodu, čím pomáhajú udržiavať vodu v krajine a teda je to prevencia pred suchom, zachovávajú prirodzenú vodnú bilanciu a súčasne sú protipovodňovým opatrením a to nehovoríme o estetickej funkcionalite a ekostyabilizačnej úlohe.

□ Biosolárne strechy

Zelené strechy sú efektívnou strešnou krytinou s výbornými izolačnými vlastnosťami, čím prirodzene prispievajú k zabezpečeniu optimálnych vnútorných podmienok bez energetických dotácií; fotovoltická elektrárňa navyše znižuje energetickú závislosť a prispieva k pozitívnej energetickej bilancii. Vďaka vegetačnému povrchu sa súčasne územie nestáva tepelným ostrovom, s dažďovými vodami sa prirodzene nakladá.

□ Zelené fasády

Zelené fasády sú prirodzenou tepelnou izoláciou a tienidlom pred prehrievaním budov, čím prispievajú k tepelnej pohode v interiéri a tak aj znižujú potrebu na tepelnú reguláciu vnútorného prostredia, čím prispievajú k znižovaniu energetickej potreby. Prispievajú k odstraňovaniu tepelných ostrovov v území.

□ Retenčné a zelené parkoviská

Zelené strechy parkovísk a iných vodorovných stavieb a spevnených plôch zabezpečujú bezpečné nakladanie s dažďovými vodami z povrchového odtoku prirodzenou plošnou infiltráciou do podlažia, čím prispievajú k zachovaniu vody v území, zachovaniu prirodzenej vodnej bilancie ako aj predchádzajú prehrievaniu územia a vzniku tepelných ostrovov; sú prirodzeným a efektívnym protipovodňovým opatrením.

□ Realizácia výsadby vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks dreviny na každé 4 povrchové parkovacie státia.

□ Parkovacie státia samotné prekryť popínavými rastlinami na nosných konštrukciách z oceľových laniek. Ďalšie environmentálne okruhy, ktoré na ktoré je nutné myslieť sú uvedené tu: <https://enviroportal.org/portfolio-items/vseobecne-pripomienky-zds/>.

Žiadame však navrhovateľa, aby všeobecne zrozumiteľným spôsobom v doplňujúcej informácii uviedol, ktoré hlavné environmentálne vplyvy identifikoval, aké environmentálne ciele sledoval pri ich riešení sledoval a ako ich navrhuje dosahovať a akými opatreniami zmierňuje svoj zásah do životného prostredia; taktiež aby uviedol všetky argumenty, prečo si považuje svoj projekt za environmentálne prípustný a celospoločensky prospešný. Súčasne žiadame reakciu na každú z naznačených oblastí.

Žiadame vyššie uvedené informácie vyhodnotiť formou všeobecne zrozumiteľného zhodnotenia opisom z hľadiska šiestich hlavných faktorov posudzovania environmentálnych vplyvov: • klíma, • biodiverzita, • voda, • vzduch, • energie a • územná stabilita biodiverzity; v každom z týchto faktorov žiadame zvoliť merateľný ukazovateľ, ktorý bude následne monitorovaný aj z hľadiska poprojektovej analýzy.

Za účelom zabezpečenia efektivity posúdenia vplyvov zámeru na životné prostredie, odporúčame úradu aj navrhovateľovi aktívne konzultovať projekt s verejnosťou. Prípadnú konzultáciu so ZDS je možné rezervovať tu: <https://services.bookio.com/zdruzenie-domovych-samosprav/widget?lang=sk>.

Toto vyjadrenie a spôsob ako ho úrad zohľadnil žiadame uviesť v rozhodnutí. • S podkladmi rozhodnutia žiadame byť oboznámení pred samotným vydaním rozhodnutia a následne sa k nim podľa §33 ods.2 Správneho poriadku vyjadríme. • Rozhodnutie ako aj ostatné písomnosti žiadame doručovať v zmysle §25a Správneho poriadku do elektronickej schránky nášho združenia na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk; listiny v papierovej forme

nezasíelať. • Toto podanie písomne potvrdíme podľa §19 ods.1 Správneho poriadku cestou elektronickej podateľne na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk.